

Laan og Livsforsikring.

Af H. Hertel.

Tanken om at forene Optagelsen af et Laan med Tegningen af en Livsforsikring saa at sige ligger i Luften, den søges gennemført eller drøftes i flere Lande og har ogsaa fanget Interessen her i Landet, hvor, som bekendt, Landhusholdningsselskabet har nedsat et Udvalg til Overvejelse af Spørgsmaalet om Optagelsen af Hypotheklaan i Forbindelse med Livsforsikring. Der er unægtelig ogsaa saa meget tiltalende ved Tanken om at forene Optagelsen af et Laan med Tegningen af en Forsikring — det være sig Livsforsikring, Hypothekamortisations-Forsikring eller en anden Forsikringsform —, at man sikkert tør forudsige, at denne Tanke engang vil blive gennemført i en saadan Udstrækning, at den vil kunne bidrage til at formindske de uheldige Følger, som Stiftelsen af Gæld altid kan medføre for Laantagerens Efterlevende.

I Sverige har for nylig en Kommission*), der har været nedsat for at overveje Spørgsmaalet om, hvorledes man paa formaalstjenlig Maade kan hjælpe Landarbejderne til egne Hjem, varmt og interesseret gjort sig til Talsmand for den nævnte Tanke. Da altsaa denne gennem Landhusholdningsselskabet ogsaa er rejst herhjemme, vil det formentlig have sin Interesse, at der her i Tidsskriftet gøres kort Rede for den svenske Kommissions Forslag.

---

*) Egnahemskomitén.

Egnahemskomitén har i sit i Fjor afgivne Forslag haft et dobbelt Formaal for Øje, idet den har søgt at varetage baade Landarbejdernes og Arbejdsgivernes Interesser: de førstes ved at udarbejde Forslag om, hvorledes Staten paa billige og lempelige Vilkaar skal hjælpe dem til egne Hjem med eller uden Jord, de sidste ved at foreslaa Jordtilliggendet holdt indenfor saadanne Grænser, at Arbejderne »i främsta rummet« ere henviste til at søge Arbejde ude. Med Rette fremhæver Kommissionen, at Landarbejdernes og Landmændenes Interesser godt kunne forliges. Arbejderne faa bedre Hjem, en mere betrygget økonomisk Stilling og en sikrere Fremtid, Landmændene vinde en paalideligere og rigeligere Arbejdskraft, idet *der Zug nach der Stadt*, paa hvilket man ogsaa i Sverige ser med bange Øjne, vil blive hæmmet.

For at skaffe Landarbejderne egne Hjem i saa stor en Udstrækning, at det virkelig kan drage heldige økonomiske og sociale Følger efter sig, er Statens Medvirkning nødvendig, og vedrørende denne har Kommissionen udarbejdet et Lovforslag, hvis første Paragraf er saalydende: »Mindre bemidlede Arbejdere, som ønske i Landbygderne at erhverve egne Hjem, kunne hertil paa de nedenfor fastsatte Vilkaar erholde Laan af Staten, med eller uden Livsforsikring, i det Omfang som de til slige Laan beregnede Midler levne Adgang.« Laan foreslaas givne til Erhvervelsen dels af Ejendomme med et lille Jordtilliggende, *jordbrukslägenheter*, dels af Hjem uden Jord, *bostadslägenheter*, de første fornemmelig ude paa Landet, de sidste fortrinsvis i Nærheden af Byer, Landsbyer, Jernbanestationer eller i andre tættere bebyggede Egne, hvor Jorden er dyr. For at Staten skal træde hjælpende til, maa et *jordbrukslägenhet* ikke have højere Værdi end 4000 Kr. og et *bostadslägenhet* end 3000 Kr. Kommissionen foreslaar, at Staten i de første 5 Aar stiller 4 Millioner Kr. aarlig til Raadighed, og af denne Sum skal der kunne ydes Arbejderne Laan af indtil $\frac{4}{5}$ af det førstes og indtil $\frac{3}{4}$ af det sidstes Værdi, altsaa højst henholdsvis 3200 og 2250 Kr. For at en Arbejder skal

kunne opnaa Laan, skal han være mellem 25 og 50 Aar gammel. Der førdres ingen anden Sikkerhed for Laanet end en første Prioritet i Ejendommen. Det forrentes med $3\frac{3}{4}$ pCt. p. a., og det deles i 2 lige store Dele, en Amortisationsdel og en staaende Del. Af den første Del erlægges, til den bliver helt afbetalt, en Annuitet af 6 pCt. p. a. ved Laan til *jordbrukslægheter* og af $8\frac{1}{2}$ pCt. ved Laan til *bostadslægheter*, hvoraf regnes som Rente $3\frac{3}{4}$ pCt. af det ikke afbetalte Kapitalbeløb. Amortisationslaanet indfries derved henholdsvis i 27 og i 16 Aar.

I Forslagets Bestemmelser er der sikret en ved Døden afgaaet Arbejders Enke og Børn Besiddelsen af Hjemmet og den fortsatte Nydelse af det af Arbejderen opnaaede Statslaan. »Disse Fordele — hedder det i Forslagets Motiver — turde imidlertid mangen Gang kun i ringe Grad forbedre den vanskelige Stilling, hvori de Efterlevende kunne komme ved Familjefaderens Død. Jo yngre Børnene ere og jo mindre den Del af Statslaanet er, der er afbetalt før Dødsfaldet, desto vanskeligere maa det antages at blive for Enken, hvis Arbejdsfortjeneste i de fleste Tilfælde er væsentlig mindre end den afdøde Mands var, at opdrage Børnene og tillige opfylde de af Laanet flydende Forpligtelser. Disse Vanskeligheder kunne imidlertid formindskes paa en simpel og dog virksom Maade derved, at Laanet forenes med Livsforsikring paa en passende Maade.«

Denne *lämplig form* foreslaar Kommissionen afpasset saaledes: Staten overtager Forsikringen. Derved opnaas ikke blot en vis Simpelhed i Fremgangsmaaden, men ogsaa den Fordel, at den samme Rentefod, som fastsættes for Laanet, kan lægges til Grund for selve Forsikringen. Denne bliver ogsaa billigere, end hvis et privat Forsikringsselskab skulde tage Affærer. Forsikringen, der kun skal omfatte Laanets Amortisationsdel, gaar, sagt med faa Ord, ud paa, at Staten forpligter sig til, mod Erlæggelsen af en forhøjet Annuitet, at betragte den Del af Laanet, som berøres af Forsikringen, som fuldt

afbetalt ved Skyldnerens Død i det Tilfælde, at denne indtræder før den fastsatte Betalingstids Udløb.

Den Fordel, som Laansøgeren faar ved Kombinationen af et *egnahemslån* og Livsforsikring, kræver selvfølgelig en særskilt Afgift, og denne kan ydes enten derved, at Amortisationstiden forlænges eller Annuiteten forhøjes; Kommissionen foreslaar det sidste. Den forhøjede Annuitet bør imidlertid ikke i alt for høj Grad overstige den for almindelige Laan fastsatte, og den bør udgøre et saa vidt muligt afrundet Beløb, der er det samme for hvert Betalingsaar. Efter foretagne Beregninger kommer Kommissionen til det Resultat, at en Forhøjelse af 1 pCt. udover de for *egnahemslåns* Amortisationsdel ellers fastsatte Annuiteter vil være passende — for *jordbrukslägenheter* altsaa 7 pCt. og for *bostadslägenheter* $9\frac{1}{2}$ pCt. i Stedet for ellers 6 og $8\frac{1}{2}$ pCt.

I denne Annuitet, som Laantageren altsaa har at udrede, indgaar 3 Bestanddele: Rente, Forsikringspræmie og Amortisation. Da Staten meddeler Forsikringen, og der derved spares Forretningsudbytte, Administrationsudgifter o. lign., kan Forsikringspræmien beregnes til det lavest mulige.

Da Annuiteten er konstant, skønt den deri indgaaende Forsikringspræmie veksler efter Laantagerens Alder, maa der i Amortisationsplanerne indtræde en til denne Vekslen svarende Foranderlighed. Denne viser sig deri, at ved lavere Alder, i hvilken ogsaa Forsikringspræmien er lavere, forkortes Amortisationstiden noget, medens den ved Optagelsen af Laan i højere Alder tager noget længere Tid.

— I ovenstaaende er angivet Hovedlinjerne i det udførlige svenske Forslag, hvilket 2 svenske Livsforsikrings-sagkyndige har givet deres fulde Tilslutning i Kommissionsbetænkningens 2. Del, Bilagene. Den ene af disse Sagkyndige — Professor Phragmén — mener, at Kombinationen af Optagelsen af Laanene med Tegningen af Livsforsikringer vil medføre saa store Fordele, at det vel var værd at overveje, om denne Kombination ikke burde være obliga-

torisk. Det meddeles bl. a. i Bilagene, at baade i England og Amerika forsøger man nu at kombinere Laan og Forsikring ved en og samme Anstalt. »Atlas Assurance Co.« i London, som foruden Livs- og Brandforsikring har en Afdeling for Hypothekforsikring, giver Hypotheklaan til 60–75 pCt. af Ejendommens Værdi og livsforsikrer samtidig Laantageren efter foretagen tilfredsstillende Lægeundersøgelse for et Beløb, der er = Laanesummen. Ved den Forsikredes Død eller senest efter Forløbet af den bestemte Tid er Gælden amortiseret. Efter samme Princip meddeler »Scottish Temperance Life Assurance Co. Ltd.« i Glasgow Hypothekforsikring. »United Security Life Insurance and Trust Company of Pennsylvania« i Philadelphia har indrettet en lignende Forsikring, kaldet »the crowning glory of life insurance«.

I Sverige tog Livsforsikringsselskabet *Thule* alt i 1897 Tanken op, men saaledes, at Livsforsikringen skulde tegnes hos Selskabet og Laanene ydes af Hypothekforeningerne. Derved bliver imidlertid Forholdet mere kompliceret og Sagen vanskeligere at gennemføre, end naar en og samme Anstalt yder baade Laan og Forsikring. Efter indhentede Oplysninger fra Stockholm lykkedes det ikke at vinde Hypothekforeningernes Interesse for Sagen, der indkom kun 2 Andragender om en slig Forsikring, og *Thule* har atter ladet Tanken falde.

Thules administrerende Direktør, S. Palme, var Medlem af *egnahemskomitén*, og efter at det af *Thule* gjorte Forsøg var bristet, har han gennem Kommissionens Forslag og sammen med dens øvrige Medlemmer atter i Sverige gjort sig til Talsmand for Princippet, at enhver Generation selv bør betale den Gæld, den har paadraget sig.
